

SAVET ZA ŠUMARSTVO I INDUSTRIJU ZA PRERADU DRVETA
PRIVREDNE KOMORE JUGOSLAVIJE

SAVEZNI KOMITET ZA POLJOPRIVREDU

SAVEZ INŽENJERA I TEHNIČARA ŠUMARSTVA I INDUSTRIJE ZA
PRERADU DRVETA JUGOSLAVIJE

ŠUMA KAO ČINILAC ZAŠTITE I UNAPREĐENJA ĆOVEKOVE SREDINE

Beograd
1974.

D. Relativeno

S A D R Ž A J

Strana

I. UTICAJ ŠUME NA VAŽNIJE KOMPONENTE
ČOVEKOVE SREDINE

1. Uvod	1
2. Šumski resursi SFRJ	4
3. Klasifikacija prirodo-zaštitnih funkcija šuma	8
4. Šumski ekosistem kao značajan proizvodjač biomase	9
5. Uticaj šume na klimat	14
6. Uticaj šume na vazduh	19
6.1. Važnije karakteristike vazduha i njegove zagadjenosti	19
6.2. Uticaj šume na proizvodnju kiseonika	24
6.3. Uticaj šume na asimulaciju uglje- ndioksida	28
6.4. Uticaj šume na smanjivanje praha u atmosferskom vazduhu	31
6.5. Uticaj šume na zaštitu od štetnih gasova	35
6.6. Uticaj šume na zaštitu od ra- dioaktivnog zračenja	37
6.7. Uticaj šume na zaštitu od buke	43
7. Uticaj šume na vodu	46
7.1. Vodni resursi i njihovo koriš- ćenje	46
7.2. Uticaj šume na regulisanje oti- canja i zaštitu od poplava	50
7.3. Uticaj šume na korisni prinos, kvalitet i snabdevanje gradova vodom	53
7.4. Uticaj šume na prečišćavanje ot- padnih voda	57
7.5. Uticaj šume na kvalitet vodnih tokova i akumulacija	60
7.6. Uticaj šume na zaštitu mineral- nih i termalnih izvora	61

	Strana
8. Uticaj šume na zemljište	63
8.1. Resursi zemljišta i njihovo korišćenje	63
8.2. Uticaj šume na zaštitu zemljišta od pluvivijalne erozije	67
8.3. Uticaj šume na zaštitu od eolske erozije	69
9. Kompleksno dejstvo šume na čovekovu sredinu	73
10. Ugroženost šumskog ekosistema	77
10.1. Prethodni i sadašnji činioci ugrožavanja	78
10.2. Potreba predohrane i proširivanja šumskog ekosistema	81

mi Čigler ✓
II. REKREACIJA U ŠUMSKOJ SREDINI

1. Zbog čega rekreacija u šumi	1
2. Šumarstvo i rekreacija u prirodnoj sredini	4
2.1. Rekreacija u prirodi odvija se većim delom u šumovitom prostoru	5
2.2. Tehničke mogućnosti	6
2.3. Organizacija šumskog gospodarstva	8
2.4. Stručni kadrovi u šumarstvu	10
3. Vrednovanje rekreacije u prirodnoj sredini	11
3.1. Vrednovanje koristi iz rekreacije i turističke delatnosti	13
3.1.1. Vrednovanje opštih socijalnih koristi	13
3.1.2. Vrednovanje neposredne koristi od rekreacije	16
3.1.3. Posredne koristi za šumarstvo	18

Strana

4. Organiziranja rekreacije u zelenoj sredini	21
4.1. Propagiranje prirode i šuma	23
4.2. Pješačenje	26
4.2.1. Poučni putevi po šumama i šumovitom svetu	27
4.2.2. Šumski pješački putevi	28
4.2.3. Daljinski pješački putevi	30
4.3. Zeleni turizam	32
4.4. Logorovanja i letovanja u prirodi	33
4.5. Motorizovani turizam	35
5. Dugoročni program rekreativske i turističke delatnosti	37
5.1. Odredjivanje ciljeva	39
5.2. Odredjivanje zadataka	39
5.3. Izvodjenje zadataka	40
6. Istraživački rad	40
7. Prostorno uredjivanje područja	42

1. Uvod

Intenzifikacija privrednih procesa u XX veku, a posebno začudjujući razvoj svetske tehnike, izazvali su velike promene u čovekovoj sredini.

Radi stvaranja povoljnih ekoloških uslova čovekova se sredina svesno oblikuje i preobražava, dok je s druge strane, radi otlanjanja nepoželjnih posledica njene biodegradacije, neophodna preventivna zaštita, pa čak i rehabilitacija.

Zagadjenje vazduha, vode i površine zemljine kugle, izazvano dejstvom niza činilaca, stvorili su rezonansu koja pojačava svoje sopstvene talase tako da oni sada sve više ugrožavaju tehnološku civilizaciju.

Mnogi prvi istaknuti ekolozi nisu predviđjali da će tehnološki procesi početi zajedno da deluju izazivajući ozbiljne, ponkad i opasne posledice za našu ekosferu, tzv. teren u kojem fizički uslovi dozvoljavaju mogućnost postojanja života.

Ekosfera je, kako je sada shvatamo, mreža života stvari koje kroz uzajamno dejstvo stalno same sebe obavljaju. To je, dakle, sistem stalne izmene energije. Ukoliko pažljivo posmatramo taj sistem videćemo da on nije dovoljno jak i da mnogi razlozi utiču na njegovu labilnost.

Jedan od prvih razloga je poljoprivreda u kojoj je stalna težnja za povećanjem produktivnosti poljoprivredne preizvodnje dovela do primene u sve većim količinama veštačkih djubriva. Primena hemijskih jedinjenja narušava ravnotežu sredine zemljišta. Teško je predvideti kakve će biti posledice dalje primene hemijskih jedinjenja u poljoprivredi. Sada se može konstatovati da se sloj zemljišta u svetu, kao posledica obrade koja se primenjuje više stoteča, stalno smanjuje.